

ХУРМЕТЛЕУ

Сауғзаларын жуууқыларына алырғза тиушгенди

КыМР-де МВД-де 2005 жылда 13 октябрьде Нальчикте этген чабыуулукну кезуинде өлгенлини эсгергенди. Анга жораланган жыйлыгы МВД-де Жамуат советни келечери, күүлүк борчларын толтурган кезуиде өлтирилген полициячылары жуууқылары да келген эдиле, деп билдиргенди бизге ведомствону пресс-службасындан.

Ич ишле министри орунбасары Казбек Татуев, тобешуно ача, ол коюлде право нызамны сактауучу кыралыбызны конституциялы мурдорун чарнарга тутум эткенлеге кжажуа солгелерин чертгенди. Аманлыкчыла бля пермешеледе

этген жигитликери ючюн 300 погитчины бийик кырал саугазалыга тиийди керполгелерин билдиргенди. Борчларын толтура тутуп өлтирилген коллегалары жуууқыларына кыйгы сз бергенди. «Он



ишле халкын эсине кйге кыаллыкларын белгилегенди. «Бизни ариу, мамыр республикабызда аллай койюс ишле болуукдула деп, эсизиде да жок эди. Мындан ары ол кыраа кюне кытарылмазча этерге борчубуз», - дегенди ол. Ич ишле оргanelнаны ветеранлары советини атындан аны председатели Руслан Хатамжаев, Нарган бля Пачинкыча эплени администрацияларыны башчылары жоулган коллегалары ююрлерин жоктагында. Чога шокорго жоулмагында. Биоген республикада мамырлык, тынчлык токташканы аланы хайрагыды. Жашалында аттары, батырлыклары не заманда да эсизиде сакталырыктыды», - дегенди Ахохов. «Кюч структураны келечилери күүлүкларын толтура, жигиттени жак бергенерин эмда Ата журтларыны алында борчларын толтурганлары белгиле. Муниципалитетни башчысы аланы ююрлерине не жаны бля да болуулук этерге айтханды. Бушулу датагза жоралал,

ТИКАЛАНЫ Фатима

Жигитликери эсде кыаллыкды

2005 жылда 13 октябрьде Кыбарты-Малкяр Республиканы ара шахарына саутулган бандите чабыуулук этгени бышыл ол жыл бандит. Он кезуиде кюч структураланы эм мамыр адамлары аралында бир неча адам да өлгенди. Аланы санында күүлүкларын толтура, жигитлеге Чегем району МВД-сыны беш сотрундиги, милицияны майору Валерий Балквоз капитан Ибрагим Тамазов, лейтенанта Замир, Тимур

эм Аскер Дышекова жан бергенди. Аланы хурметлей, Чегем району администрациясыны башчысы Каншоуби Ахохов, жергиер самоуправленияны советини таматасы Руслан Хатамжаев, Нарган бля Пачинкыча эплени администрацияларыны башчылары жоулган коллегалары ююрлерин жоктагында. Чога шокорго жоулмагында. Биоген республикада мамырлык,

Чегем районда бир ыйкырында ичине «Холко-торло мероприятлыга этеркиди. Он санда билим беруу учреждениянда, библиотекалада кишилик дестерлери бардырылыктыды. Чога шокорго спорт комплексиюда уа сабилени бля жаш адамланы араларында эршишле болуукдула.

Чегем муниципал районду администрациясыны пресс-службасы.

Жюрек кетюрюлююк эмга ёхтемлик бля

Ахмыр. Алы 1-чи беттеди.

Андан сора Мускуланы Руслан кызы Дзамия кыл кобузуну ариу соккында. Залдагы ала шумусу болуп тынгалагында. Жаникяны Элар «Адамды атын атыбз» деген жырны айтханды да, кыраучула, кыты кырау кыгагы, кытырау бергендигинде. Былайда ингири бардыры канонденте халкыбызны башка закий поэти Зумакуланы Таниля да залда болканы билдиргенди, аны сахнага чакыргында. Таниля кеп болмай Чегемде барканын аны кйргенде сейрге да кыалганын, жюргиде да кетюрюлген айтханды. «Ол зат акылына келген адамдыбыз болганына биз кыуангыра керекби. Он бу хуна бля халкыбызга эсгерте салганды. Алай мемориал бир жерде да жокду» - деп, Тетуяны Хадисе ыспас этгенди. Бзы бля кыабартыны жырчыла Тимур Кунижов бля Альберт Ашров чыгып, Таниляга аталган жырларын айтханды. Кзыяны Алийхан, Жашуяны Башир, «Жашлык» ансамбль жырлап башыганларындан сора уа, сахнага агын уста Будаияны Хайса чыккында да, хунага кыйын салганыны бир кыуунуна кеси кылу бля ишгерин эрттегиле кой керкенин саугалагында. Ала Зумакуланы Таниляга, мемориалны проектин жакысы жарашдыр берген архитектор Поюзоланы Маликге, кыруушча 200 минг сом берген Балыяны Назмуфарга, мермер ташлада назмуяны жазган Холамханяны Мурахта, хунага ююшлерин кышхан Беккиланы Ахияга, Таукяланы Ахияга, Тетуяны Хадисни кой бийчиси Шамсага да жеткенди.

КВМР-ни Жазуучуларыны союзуну президентини председатели Белпайла Муталип хунаны Иерусалимдеги кыабарга бля тенгеширгенди. «Дагыстандан андыгы жазуучулары таматасы келген эди да, бу мемориалды кйргенде ауу ачылгы кыалган эди. Бзы ураму муна этгенде, деген эди. Эки жылдан Кыайсыны 100-жылгыны белгиленирикти, ол заманда бизге кеп

кезулеримде эс талдырады. Демениги позди», - дегенди. Тету упуга да ыспас этти, байыт айтханды: «Хунаны кйргенде тамашага кыалган эдим. Сора Хадис бля тамашына. Энтте да саргыш этти турама, бу адамны не зат талгындады деп халкына суймекчи. Кыайсынга табингына... Эштга, дагында бардыла бир затла».

Бечеллоны Хабас.

Балыяланы Зариф залда белгиле алим эмда жамуат күүлүкчю Абшаланы Магомед да оттурганын, ол кеп болмай Россия Федерацияны Президентини Сайты грамотасы бля салганын айтханды. Магомед, сахнага чыгып, проектин кыраганда, келгенде да ыспас этгенди. «Кыайсын назмулары бля атын айтхандында, Тетуяны Хадис а алапы таша салып өмюрюк этгенди» - деп, ол да бу ишге ача ююшкөн кыашанды.

Текуяны Амур, бу хуна милети хазнасы болууга керексини айтты, атасына аталган жырны эмда энди милетини белгисине айтканга «Минги-Тану» жырлап, жайылганын ыразы этгенди. Режисёр Амрбек Губашеве Кыайсын бля байламлы битую ишлеге кыаштыды. Бу жон да келмей кыалмагында. «Кыайсын не заманда да мени блады, ол манга кыайын

кыонак келкикти, ала ол хунага сейр этип кыабаржыдыла» - дегенди эмда ача ююшкөн да бергенди. Кыуяланы Элизат да, сахнага чыгып, эсгермени башламчылары, аны кыруушун бардырыла, анга болууш эткенде да жерге ыразылыгы билдиргенди, дуния бля бир агыш да этгенди. Кыбузун Башийланы Фатима Хадисе атан назмула жазганды. Балыяланы Зариф аланы окугандан сора, Фатима бля бирге жырлаган да этгенди. Он кон дагыда «Балкяри» ансамбльни

солести Кыудайяны Амаат кыамала бля төсуюу бля, Темукуланы Карина ариу ауачыгы бля, Мускуланы Руслан «Эррей» да келгенине кыуу андыргында. Он кон жандаурулук ишге ача бергенлине араларында «Заман» газетини баш редактору Аталганы Жамал Убашыяны Кзыяни, Кыабарты-Малкяр эл молк университетини коллективни, Бзюкланы Алена, Тетуяны Заланы Тахир, Гелестяланы Элимира эм башхала да болганында. Аланы барысына да Тетуяны Хадис ыразылыкпен билдиргенди. «Халкына жанын кыурман болсон, бу ишге кеп адам халал кыйынын кыошканды, ол санда сау тукумыла да. Жаланда Махийяны Абдулла 500 минг сом берген эди. Холамханяны Тахирни ююрино биринчи жокленде ошолуп битую жуушкыла кыаштып турдула. Изеуге хэр ыйкы сайын кеп адам кыаштында, сау болсула. Сарбашланы Анзорга, тенгим Байсыланы Муажирге да бек ыразыма. Сизис багыш жамуат, бу иш болуук тойол эди. Дагыда Хадис «Кыайсынга жооз атлам» деген китап чыгаргынын, анга уа проекте болуулук эткенлине, ол санда бу жандаурулук концертте билетте сатып алынганды да, атыры жазылыгыны билдиргенди. Билеттени арт жанларына тукумлары, кыайды ишлегенде да жазарлары тилегенди. Антра ол билетте хуржунлагга жыйынган эдиле.

ХОПАЛАНЫ Марзият. Суратланы автор алганды.

Текуяны Амур, бу хуна милети хазнасы болууга керексини айтты, атасына аталган жырны эмда энди милетини белгисине айтканга «Минги-Тану» жырлап, жайылганын ыразы этгенди. Режисёр Амрбек Губашеве Кыайсын бля байламлы битую ишлеге кыаштыды. Бу жон да келмей кыалмагында. «Кыайсын не заманда да мени блады, ол манга кыайын

Документле

Кыбарты-Малкяр Республикада 2015 жылда бир кырал экзамени бардыруну эселерини юсюнден

Кыбарты-Малкяр Республиканы Парламентини БЕГИМИ

«Правительство сагында» Кыбарты-Малкяр Республикада 2015 жылда бир кырал экзамени бардыруну эселерини юсюнден Кыбарты-Малкяр Республиканы Правительствоу Президетини орунбасары - КМР-ни билим беруу, илиму эмда жаш тёлую ишлери жаны бля министрствосу билим беруу бля байламлы надзор эстемде кылай толтурулганына экзаме кылай этген управленийсыны оюнулары контрол этгенди. Аны бля да кылай, экзамене кылай баргылары «Смарт ЕГЭ» деген официалый сайта керпозитол турганды, анга КМР-ни Билим беруу, илиму эмда жаш тёлую ишлери жаны бля министрствосу жууапты күүлүкчюлары кыараганды. Аны бля бирге бышыл орта битеуно билимге шагылткы этген аттестатны 465 выпускник аламы кыалганды, ол а бу окуу жылында шокорго бошганына 8,7 процентни тутуды. ЕГЭ-ге бышыл кыалган 27 окуучуну экзаме берилген ЕГЭ-ни беруге кыашкына салынган баллагга ыразы болмай иш кыалса деп, башка даулашкыла да кыар эмда бир жорукчла сакталырыланы жалчытыр ючюн кыралган комиссияга ЕГЭ-ни бардыруну токташдырган жоруктарына бузуклык этгенини юсюнден 12 завленине тошганды. Аладан 11 дурус көрөлмегенди, 1 уа тогез саналганды. Андан сора да, салынган баллагга ыразы болмагында да ЕГЭ-ни бардыруну токташтырган видео бля кыарагандан сора терге саналганды.

Был экзамене 14 битеуно билим беруу предмет берилгенди. ЕГЭ-ни баш магнанылы кезуине 5545 выпускник кыашканды. Аладан 231 - битеуно предмет берилгенди. Бышылны выпускниклеринде ЕГЭ-ни 100 баллагга бергенге 13-лен болганды. Андан сора да, хар окуу предмет алынган балланы выпускниклери орта битеуно билим берууну федерал билим беруу стандартларына изилемдерине керг жарашдырган баш окутуу программага керг алган билимдерине келишеди.

Башында айттыгандан хыясп этки, Кыбарты-Малкяр Республиканы Парламентини Билим беруу, илиму эмда жаш тёлую ишлери жаны бля министрствосу Парламентини Председатели Т.ЕГОРОВА Нальчик шахар, 2015 жыл 30 сентябрь, №325-П-П

ЕГЭ-ни баш магнанылы кезуин бардырууга 33 пункт токташдырганды, ал экзаменин бардыруну изилемдерине керг жарашдырганды. Аны хайрындан борчу халда экзаме берилген эки предмете онлайн аудиториялары санын 80 процентте дерг көбейттирген он чыккыганды. Салынган предметте экзамене берилген битеуно аудиторияла да онлайн амал бля кыаруу кереклери бля жалчытылганды. Кюркууусулукчу, ол санда информация жаны бля да, жалчытыр мурадта экзамене бардырылган пункттада экзамене бергенликне мекыяны кыра - Ич ишле министрствосу күүлүкчюлары стационар эмда кюл металлдетекторланы болушкылары бля ётюрюндю. Экзамене кылай баргыларына 7

федерал эксперт, 54 федерал эмда 219 регион жамуат келечи кыараганды. Аладан сора да, Билим беруге бля илмуга надзор этуюно федерал службасында ишлегенди. КМР-ни Билим беруу, илиму эмда жаш тёлую ишлери жаны бля министрствосу билим беруу бля байламлы надзор эстемде кылай толтурулганына экзаме кылай этген управленийсыны оюнулары контрол этгенди. Аны бля да кылай, экзамене кылай баргылары «Смарт ЕГЭ» деген официалый сайта керпозитол турганды, анга КМР-ни Билим беруу, илиму эмда жаш тёлую ишлери жаны бля министрствосу жууапты күүлүкчюлары кыараганды. Аны бля бирге бышыл орта битеуно билимге шагылткы этген аттестатны 465 выпускник аламы кыалганды, ол а бу окуу жылында шокорго бошганына 8,7 процентни тутуды. ЕГЭ-ге бышыл кыалган 27 окуучуну экзаме берилген ЕГЭ-ни беруге кыашкына салынган баллагга ыразы болмай иш кыалса деп, башка даулашкыла да кыар эмда бир жорукчла сакталырыланы жалчытыр ючюн кыралган комиссияга ЕГЭ-ни бардыруну токташтырган жоруктарына бузуклык этгенини юсюнден 12 завленине тошганды. Аладан 11 дурус көрөлмегенди, 1 уа тогез саналганды. Андан сора да, салынган баллагга ыразы болмагында да ЕГЭ-ни бардыруну токташтырган видео бля кыарагандан сора терге саналганды.

Башында айттыгандан хыясп этки, Кыбарты-Малкяр Республиканы Парламентини Билим беруу, илиму эмда жаш тёлую ишлери жаны бля министрствосу Парламентини Председатели Т.ЕГОРОВА Нальчик шахар, 2015 жыл 30 сентябрь, №325-П-П

ЕГЭ-ни баш магнанылы кезуин бардырууга 33 пункт токташдырганды, ал экзаменин бардыруну изилемдерине керг жарашдырганды. Аны хайрындан борчу халда экзаме берилген эки предмете онлайн аудиториялары санын 80 процентте дерг көбейттирген он чыккыганды. Салынган предметте экзамене берилген битеуно аудиторияла да онлайн амал бля кыаруу кереклери бля жалчытылганды. Кюркууусулукчу, ол санда информация жаны бля да, жалчытыр мурадта экзамене бардырылган пункттада экзамене бергенликне мекыяны кыра - Ич ишле министрствосу күүлүкчюлары стационар эмда кюл металлдетекторланы болушкылары бля ётюрюндю. Экзамене кылай баргыларына 7

федерал эксперт, 54 федерал эмда 219 регион жамуат келечи кыараганды. Аладан сора да, Билим беруге бля илмуга надзор этуюно федерал службасында ишлегенди. КМР-ни Билим беруу, илиму эмда жаш тёлую ишлери жаны бля министрствосу билим беруу бля байламлы надзор эстемде кылай толтурулганына экзаме кылай этген управленийсыны оюнулары контрол этгенди. Аны бля да кылай, экзамене кылай баргылары «Смарт ЕГЭ» деген официалый сайта керпозитол турганды, анга КМР-ни Билим беруу, илиму эмда жаш тёлую ишлери жаны бля министрствосу жууапты күүлүкчюлары кыараганды. Аны бля бирге бышыл орта битеуно билимге шагылткы этген аттестатны 465 выпускник аламы кыалганды, ол а бу окуу жылында шокорго бошганына 8,7 процентни тутуды. ЕГЭ-ге бышыл кыалган 27 окуучуну экзаме берилген ЕГЭ-ни беруге кыашкына салынган баллагга ыразы болмай иш кыалса деп, башка даулашкыла да кыар эмда бир жорукчла сакталырыланы жалчытыр ючюн кыралган комиссияга ЕГЭ-ни бардыруну токташтырган жоруктарына бузуклык этгенини юсюнден 12 завленине тошганды. Аладан 11 дурус көрөлмегенди, 1 уа тогез саналганды. Андан сора да, салынган баллагга ыразы болмагында да ЕГЭ-ни бардыруну токташтырган видео бля кыарагандан сора терге саналганды.

Башында айттыгандан хыясп этки, Кыбарты-Малкяр Республиканы Парламентини Билим беруу, илиму эмда жаш тёлую ишлери жаны бля министрствосу Парламентини Председатели Т.ЕГОРОВА Нальчик шахар, 2015 жыл 30 сентябрь, №325-П-П

Чечени жаш тёлую «Ислам кырал» деген террорист кыаумига кыошулмазча

Чечендик жаш адамга «Ислам кырал» (ИГ) деген террорист кыаумига кыошулмаз ючюн аныгылуу иш тири бардырун, деп билдиргенди республиканы башчысы Романов Кадиров. «Жаш тёлую ордунда битую жуушкыла болуукдула. Интернет - вербовщиклени туюкларына бизден биреулун да тошмезча этерге кереширибиз. Бу жуушубуз топ халда кыуулганын себеплери ИГ-ни тизмисине чечениле бек а кыуулганды. Муратыбыз а - бири да болмозча этергенди» - деп жазганды Кадиров «Инстаграм» социалый сетде. Аны бля бирге, Чечени башчысы Россияни Сирида ИГ-га кыажо бардырган операциясын дурус көргенин билдиргенди.

эмда кеп халк жыйылган кезуинде ски-пасслага (подъёмникке билетте) батала 17 процент тоюорулождо. Аны юсюнден ТАСС-ха «Шимал Кавказын курорлары» компанияны пресс-службасы билдиргенди. «Бу кезуиде кюндюзго базалы тарифини учузурак этерге деген оюну чыгарылганды. Он 28 декабрден 10 январьга дерги болуукду. Энтте, туу-лыжа сезонда туристтени саны 1,5 кезеги (150 миңг аса) өскерини соккыбыз», - деп билдиргенди компанияда. Пресс-служба белгилегенде керге, бир неча ююнге алынган ски - пассага буютан хайрыр тарифи кыуурамыкыдыла. Жаны жак байрамда ски - пассажи ортурюсо бля мында бир солую конго бабасы 1,3 эмг болуукду. Аны бля бирге, сабий билет бабасы - мемориенте эсе 50 процентни учуланарыкыды.

Владикавказкы заланы ююрине жылыу берилгенди Владикавказкы администрациясыны пресс-службасы билдиргенди, жер-жылы аластынаны онуларына керге, шахарны ЖКХ-сы СКФО-да биринчилени санында жылыу берги сезону ачады. Белгиленингенде, энергетика эм промышленный предриятланы башчылары шахаркы заланы ююрине жылыу берги тебиреге деген буйрук этилингенди. Жылыу бля эм алгы Владикавказкы социалый объектири (сабий залда, школа, болышча, поликлиникала эм башхала) жалчытылгыныкыды.

Волгоград областыда лифтеле алышындырылыктыдыла Волгоград областыны вельшери кеп фартыры ююледе 2402 мифте алышындырыла субсидияла болуукдо. Аны битую да бирге өлчөми 4,5 миллиард сом болуукду, деп билдиргенди ТАСС-ны корреспондентерине Волгоград областыны губернаторуну орунбасары, ЖКХ жаны бля куратор Валентина Гречина. Он айтханыча, кеп кыты ююйте тынгылы ремонтха деп белгиленинген тарифле жоулган ахчаны өлчөми бля ахмырсы бля да келишеди. «Тарифлени акырын кетюрюлге тиийшилди, 4-5 жыл чакылы бир замондан кырагыртыла эм жыйылганы ахчаны араларында улуу башхылык эспенемзе. Волгоград областыда кепремент программага керг 10560 оюде бу жаны бля тынгылы ишле бардырылыкыдыла. Санатчыбыз - биогенюне баталыга керг бизге 180 миллиард сом керек болуукду», - деп билдиргенди Гречина.

Краснодарда конференциясынын программасынын жарашдыргандыла Краснодар ПТ - паркны программистлери видеоконференциясыны жаны программасын кыураганды. Ата журтул сервисни тыш кыралы аналогларындан айырмалык оны учулуугундады эм кеп торюло устройствода хайрырлыгы жарыгананды. Он а МВД бля Минобороны да сейирлерин кыозганды, деп билдирди ТАСС - на корреспондентерине «Vintex» компанияны башчысы Роман Соколов. «Региюну МВД-сыны, МЧС-сыны управленийларыны, Минобороныны келечилери да да жонгылык учулуугу эм «Ryosom» дегенча аттары айтылган башха компанияныкындан онгулуугу бля сейирсиндиралганды», - деп билдиргенди агентствого. Самойлуу айтууна керге, бу программага «Сколков» инновациялы араса да энчи эз бурзганды.

Дагыстан кыой этти бля жон чыгарганды биринчи ДАГФ-де алгыча саналады. Республиканы эл молк эм продовольствие жаны бля министри Баттал Батталов айтханыча, кырагда болгын кыюйлони бля эчкилени бешен бири Дагыстандында, ол а регионго бу жаны бля ачылыны сонманда болууга он бергенди. Жыл сайын республика, 30 миңг тонна умуат мак эт чыгарып, кесин, аны бля бирге уа кыралны регионларны да бу продукт бля жалчатыды. Россияде хайрырлары берилген жонно битеуонде тёртюнчо кесети мындады, деп белгиледи министрствону башчысы.

Жангы жылыны солую кондеринде «Архызда» багыла учузурак болуукдула Кыбарачи - Черкесни «Архыз» курортунда жаны жылыны солую кондеринде, тау-лыжаы сезону

Агропромышленный кермюнде айти келишимге кыол салынганды Ставрополь краини правительствоуны пресс-службасы билдиргенди керге, Москвада бардырган «Золота осень» агропромышленный кермюнде властыа агробизнеси келечилери бля бирге ишленуе 6 келишимге кыол салгандыла. Аланы ахча өлчөмлери 24 миллиард кыра эттеркиди. Билдиргендеринча, крайда он жаны теплица комплекс, эки плодоярничиле эмда жеминиле бля кетгелени жарашдырган ара ишленеркиди. Аны бля бирге, инвесторла сугармаган эл молк жерлени кентерилуугу ишле себептик эттеркиди. Проекттени жашаугу кийирлиугу миңг бля жарым жонгы иччи жер куурууга он беркиди. Ставропольни губернатору Владимир Владимиров белгилегенде, кермюнде кыашуу алыга эл молк производствода бийик даражада кетюрюлгө себеп болган амалды. Краини правительствоу кыол салынган документтени тиийлисинче жашаугу кийирлиугуна сакс кезден кыарыкыды.

Профессионал

Ахшы врач, насыплы ана, огуурлу ынна

Кесин сойген - кюз артында чапырактай аттылар, халкын сойген - алгышында айтылар» деп, халкыбызны карт сөзү барды. Сарбашланы София да алгышында айтылгыча адамды. Ол билими, фахмулу, милетин сойген таулу тиеширдүү, ишин устасы. Аны аллына келгенге ол, кел салды, өмүрлөк танышынача тубейди. Сабий арап болгандыкта, улупкага да амалын аймайды.

Ол адепли койорде өскенди, алай болмай да амалы жок эди. Сарбашланы Магомметни койорган танымаган республикада хазна болмак. Магоммет кеси (жанетти болушу) халкы ююн кыргыздын адам болганды, торлю-торлю куулуктада ишленгенди. Намысы, сыйы жюругенди ой бийчеси Толгуурланы Жанчык бля төрт кыз өсдоргоенди.

Бу койорде окуууга ачи эс бургулганды. Ата, ана да кызларына билим алыргыч оиг бергенди. Энди аланы хар бир, айыр куулукка ишлеп, атларын иги бля айтыр келеди. София, айтаныхыча, врачды, Светлана - Федерал налог службаны КМР-де Управленийсыны таматасыны экинчиси болуп кеп жылланы ишленгенди, бусагытада республиканы Башчысыны Администрациясыны таматасыны орунбасарыды, жер-жерли самоуправленийы ишлери жаны бля управленийы начальниги. Фатима - Кзыбарты-Малкыарна Контроль-заселенука лапатада аудиторду, Ануза да анда инспектор болуп ишлейди.

Аланы хар бирини ююенден да ачи жазар алайл махтаулу кыздалдына. Алай буюгон мен а Софияны ююенден айтыргы

сюеме. Ол койорде таматады деп угый, бир олтурган берген аны адамлыгыын, хушерлигин, бир бирге ал бермей миктап, газетте жазарыны тилегенди да, андан. Ол сабийлени нервалери бля байламы арууладан бакгычан докторду. Аны бизни республиканы тышында да иги танылдыла, башха шахарладан да сурал-излеп келгенне кидиле.

София Нальчикде Республиканы клиника больницында ишлейди. Кюнню кыайсы заманында барсанг да, анга тошерге сюеибдиз деп, аны кепле сакыйлдыла. Ол а кишини артка жибермейди. Койюне да кепле бардыла. Алай кенди, арыгыанма, деген сөзлени андан киши да эшитпегенди.

Е англисчана, сабийлге бакгычан кыйынды. Гитчеле арууганларын ангалаптайдыла, кеслери да кызык этмей кыймайдыла. София уа алагыа, кылай эсе да, жол таб биледи, дейдиле аны, таныганыла. Ол кепти окууга аруу тилги, жумушак адамы, аруу сөз а дармандан иги бакгычан ким да биледи.

Адамга усталык, сынау, бюсюреу да кеслери алларына келмейди. Тухан ишин жик-жиги бля бирин ююн, кыдаиле корушген жетеди ол дарамагыа. София да алай адамы. Ол кеп окууганды, жер-жерле барып, башха усталаны лекцияларына тынгылап, билими алай бля өсдоргоенди. Эшитген көргөн амаланы ишинде жаратыргы итинеди. Анга бийик катарини арыч-невролог деген да ачы болуш берилгенди.

Хар нени да билген, ангылап баргачан, жашауубузда тобий турган шартланы юсеринден кесини оюум кесгин айталгачан,



аны позлогоню ююлгеле танып тошондоргон алай кеп адам жокду. Софини уа ма ол азлагыа коушарга болушуга. Тарыхыбызны, миллет адет-төрелерини, тилибизни, политиканы, позизаны юсеринден да ол не билими адамга да сөз нөгөр болушуктады.

София -насыплы ананды. Юй башчысы Рахайланы Зейтун бля (ол өлгенди, жанетти болуш) бир жашу бля киз кыз өсдоргоенди. Ала ююносу да, бирер улуу тукумуга байлашып, аталары, аналары ююргетчана, бет жаркыкы жашайдыла. Хар бири ишленген жерлеринде ююлгө салгыча махтаулу урундаыла. Софини жети тудудыргачы, ала аны куууанчыдыла.

ШАУАЛАНЫ Разият.

Соруу

Тойларыбызны баруу халларын жаратамысыз?

Көп болмай Грозныйни мэриясы тойну бардырууну жоруктарын токташдырганды, оны ююенден эчи буруйрук да чыгырганды. Анга кере тойлодо оркестр, чыгаргыч ичере, саутпадан атдырыгыч, торту кесереге да эркин элмейди. Дагында тойда оспор бөслөшчире, кесим тапсыз жюроиторго, сананы ушагысуз кымылдатгыргы, миллет адет-төрелге келишмеген кийиле кийип келтирге дурус келмейди. Келинге да ортагы чыгып тепсеу да айылгыча саналады. Бу буруйрукта кыз кыстарларын билер мууртеди, биз да бир кыуун адамга соруу бергенбиз эмде былай жууала алганыч.

ГАБОЛАНЫ Мусабий, оовелер: - Милетни аруу адеттеринде кызгарыч керек той-ююдо, деп алай ююкмайла. Мен кесибини эрттеги кийимлерибизне бек жаратама. Жаш адамла, бошонда тойда, аланы кийиле, бек ыразы эдим. Мен кесим алтынды, ююмоштон жюзюкчеле, билезикле, кырамада да этеме, алагыа миллет чакышыла салмай кыймайла.

ШАУАЛАНЫ Айдар, предприниматель: - Сөзсүз, кызларгабы тойларына билеклери, көкюркөлери, аркылары ачылган жыйрыкка кийгенлерин мен да жаратамын. Мени бир шубуугу жашы ююлгени бля эди. Келини алыгыбызга аруу ачы миллет жыйрыгы, башында берю бля алыгыбызга ачыгаргычтарында, бек хычууну кыронгон эди. Мен аны апасына бля анысына бек улуу ыслап эттине. Нөк дестане, арт заманда кызга, келин болуп, таматалары алларына чыкыса, саналары жаргысы ачылып турарды, башларына уа бир гуржаба кийб. атадыла. Ол эрта бизни миллетте, артеге келишимди. Кырат кийилени, тиешируаны алларына алай чыгыу дурус тойдонду.

БОТТАЛАНЫ Жамал, Кызбарты-Малксар Республиканы айыруу комиссионсы члени: -Биринчиден, кесин билгендикен, биз светски, демократиялы кыралда жашайбыз. Аны себепли, мен оом этгенден, тоюна кыз, жаш да кес ыразылай кийинчеге керекди. Алай эртеги кийимлерибиз - шахматта аланы кесленин айталары да, иги болуш эди. Хар зат да заманга кере порленгендине да мен бир кыа көрмейме. Тойда торт кесиленинге уа не болушукту?

БЕЗОЛАНЫ Борис, предприниматель: -Мен билгендикен, Чечен Республиканы башчысы Рамзан Кадиров апаратада ишленген тиеширулуга, эр кийилеге да айг. Хар кире ишг миллет кийиле кийип келтирге борчу этген эди. Бусагытада ол алай

болганын бля кыалганын дурус билмейме. Мени кыюлупдан келсе, мында да Грозныйнда бууйрук чыгарык эдим. Кылай-алай десек да, келини оюн - башан ачып кызгата, жаша да олтурган жерге чыгыгыанына бары тойлойме.

МОКЫАЛАНЫ Надя, кой биче: - Кесибизни аламат адеттерибиз бля тургалып, башаланыкыгыаны нек алыргыа керекбиз. Чечениле бек тоз этгендиле тойну бардырууну жоруктарын токташдырганыларын. Бизде да алай этерге заман болганды. Нөк дегенде, келини бля кийюну бирге тепсеттен неге ушагачан эди. Бизде уа энди таулу район арада ЗАГС-да окуна тешиди.

ЖАБОЛАНЫ Жабраил, АМАН жамауат организацианы толтуруучу комитетини председатели: - Бусагытада бир кыуун адам миллет кийиле кийип чыкыса, алагыа кызгарт, колтон этперише. Аны себепли, жашу арга барганын да эсте алып, биз да андан артка чакылмазга керекбиз, деп мен алай санайма.

ТЕТУРАЛАНЫ Хадис, «Кыайсынга жооз атам» деген прокити автору: - Бурун замандада бизни аналарыбыз, аталарыбыз кийген жыйрыкчалды, кийилмеден биз нек жийиргерине керекбиз. Ала и-башларын, билеклерин ачып бир заманда да чыкымагандыла. Мен адамла тойгаыа, башха куууанчагыа, байрамыга да миллет кийиле кийсе да, бек оюрик эдим. Биз кеси адеттерибизден, кийимлерибизден да кычабыз, башлау уа аланы аладына эмде кесленикилге кыошуп кыюлданы. Ол затны тозетир ююн а бирден миллет кийими, аруу адеттерибизни да кыайтарыгыч керекбиз. Сөз бля айтылып кыалганды деп айтамача, жууук замандан мен кесиме чепкин тикчире турама, нөгөрлериме да айтып, алай этпирликме.

КУРДАЛАНЫ Зукура, «Сербканылы» белемоню офисинде врач-терапевт: -Мен да келини халкыны алына жалаи иносбарды билеклери бля да чыгыч келгени дурус көрмейме. Биз жаш адамгаыа кесибизни адеттерибиз, кийимлерибиз да кылай аламат болганынын дайым да айтып, анга тошондоргоенди, ала миллетибиз бля өктемменирча этерге борлушубуз. Кызым 10-чу классны окууучуду, алгыракталда анга миллет нагышыла бля жыйрык тикчиргенди. Ол бек аруу, саналы да тат жарашады. Эчи кесиме да тикчире турама. Сөзсүз, жыйрыкчыгыа «Балкяри» ансамбледе тепсетен кызга кийгенчале да тойлойдиле, алай бек кес башкарыкчалды. Аланы ишге, куууанча киреге да болушукту.

Басмага ХОЛАЛАНЫ Марзият жарашдырганды.

БАШЛАМЧЫЛЫК

Шахмат революциягызга - бир нечча атлам

Экономика чурумла, кыйын геополитика болум, ача кыптылык. Жашуу кезгөзгөтчи, битену бу затла социальны магыналы, керекли башламчылыкканы толтурууга тыйгыч этпайдыла. Анга шагыатыгыкы уа сабий эм жаш тешо спорту айыныч келтирге болушукту. Шимал Кавказда эки республикада - Кырарачи-Черкесде бля Кызбарты-Малкыарда - Россияни Шахмат федерациясы Кырал Думаны депутаты Анатолий Бифов себеплик этиюу бля кесини акишонсы бардырганды. Алай бля бизде беш шахмат шол ачыгычанды, апага шамак чыкыла бля кызоукчыла аслам халда жюроп башлагандыла. Хар биринде трөнерле-преподавательле бардыла. Ала сабийлени бурунгуу оюонга ююргетиле, мастер-классла кезгөзөдиле. Школада спорту уа турлюсюне керекли битену оборудование барды, столла, шиткиле, электрон сагытала, пособияла алынн-

гандыла. Бу сынам ызы бля Кырарачи-Черкесде да хайыр-ланылганды, анда былайл төрт шол ишлейди. Спорт секцияла сабий ююлсөлдө, интернатлада, кадет классында ачыгычанды уа буюн да игиди. Нөк дегенде, аны оюу бля, жангыс да сабий-жаш тешо спорту айынычуу программа сый толтурулуп кыалмай, кыйын жашуу болумгаыа туюшген гитчеле да болушук этиледи. Школада иш бардырылып те биренден сора сабий ююлде бля интернатлада тургалында араларында шахматпадан биринчи турнир кураылганды, анда хорлаптан командагыа уа сауыгачы Сочиде «Белая ладья» эришюге кыатышгыра путивкала берилгенди.

Анатолий Бифов айтаныча, шахматта адамны сагышчу арууну, логикасын, акылын айнытхандан тышында, юйретип, социальны бардыла тамамаладыла. Бу шолкагыа жюруген балала коллектив ишге кыошулдыла, кеслери

хайырлы зат бля ююрөшөдиле, жангы тегиле табандыла. Алай бля аланы орамны осал шартларындан сакыларгыз ою табылдыла. Ала грессмейстерле болушукмулдуга, кыалкымыдыла - ол алай магыналы тойлойдю. Бизге эм кереклиси - ала игиди адамла болуп өсчөра эткенди. Бу жумушха уа не кыаруу, не ача аярча тоююлдю, деп белигенди ол.

Регионлада шахмат кымылдануу курагыяналаны умтулары - жаш спортчула кыатышгыра турнирлени дайым бардыра тургулгады. Шимал Кавказда шахмат революция этилирми - аны артка кыроорто. Алай буюнлюкчө ача жууукчашдыргачан атлама этилгенди. Бу башламчылыкканы ююенден оюмларын КМР-ни Шахмат федерациясыны башчысы Артур Шахмурзов бля КыЧР-ни Шахмат-шаха федерациясыны башчысы, халкыла аралы грессмейстер Акбайланы Казбек да билдргенди. Артур Шахмурзов сабийле школагыа

оююп келгенлерин, торлю-торлю эршилмеде жетишимде болдурганыларын айтханды. «Битерөсчю спартакыа дагыла кыатышандыры аланы буюн бек келлендиргенди, сабийле энди андан да бийик көрөмдолорге итинедиле. Былайда чөртиге тийишлери - шахматта аланы кесленин сайлууларыды. Биз Анатолий Жамаловичге эм бу башламчылыкканы бардырганыланы барысына да ыргызлыккыбызны билдрибиз», - дегенди ол. Акбайланы Казбек да Кырарачи-Черкесни шахмат секцияларына көборек адам келип башлагычаны билдргенди. Бизге юйренирге оююп аслам жаш адам сөйлөшөди. Сөзсүз, ол инсанын көп аман затдан кери этеди. Сора кызла да бля спортча эс буруп башлагычаны куууанчыра шартды, деп кыошханды ол.

Басмага КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия хазырлаганды.

Фестиваль

Классика мактамланы байрамна чакырабыз



Симфониялы музыканы Юрий Темирязов аты Халкына артыл төрчоню Фестивальны келгенде аты айткыла жан кыоубузу, Россияны сыйлы артисти, Европалы Советни саугасыны лауреаты Граф Муржа бизни республикада фахмулугуну байларкыды. Концерт 16 октябрьде Музыка театрада 18.30 сагытада башларкыды. Классика мактамланы оюянгени бу аламат байрамга чакырабыз.

Муржа 1997 жылда Москваны консерваториясында бийик билим алганды. Окугачан жылларында жетишимлери ююн ол Россияни Президентини stipendиясына тийишли болганды. Ызы бля Лондонда Музыканы корольски академиясыны аспирантурасында юйрөнгөди.

Скрипканы репертуарында оркестр бля бирге огулгачан отуздан артык концерти барды. Аланы сананда сахнада кеп эшилмеген терен магыналы, кыямтай чыгарыла да. Музыкант Москваны консерваториясында дарсте береди, 2005 жылдан бери уа россияни эм халкына артыл жюри кыуулуга киреди.

Басма

Тамырсыз терекча болмаз ююн

Мария бля Виктор Котляровланы издательстволарында «Свято - Никольский храм города Прохладного: вековое дерево, приносящее добрые плоды» деген китап алабы чыкычанды. Аны ол ошон Питтсборо бля Черкескени архиепископу Феодоким жазгычанды, ол аслам кыямтай суратта бля да жасалганды. Аны ююенден бизге Виктор Котляров халпарлады. Чыгарманы автору диакон Андрей Еремеевди. Ол жоригене жуук, багычы шартланы жыйшыдырып, китапны алай жаздырганды. Прохладный станицада курапталаны, андагы прохмду ишлеп башлаганыны, Свято - Никольский храмы оюенгерини, революция бля Граждан урушуну заманында дин жаны бля кыарангылыкканы, ызы бля уа жангындан тирилюню - ма ол затланы ююенден айтылады изданинда.

Храмы кылай курапталаны, мында ишленген христиан динни кулукчуларыны, Кавказда православие кылай жаратылганыны ююенден бери жоригөне хазна билмейдиле. Тарыхдан халпарлы болмулугу а адамны көз кыармаларын тар этеди, тинден, динден узакда кыздырады, тамырсыз теректе ушатады деген оом бля келгенди, Еремеев бу ишин кыошгыа тир алганды.

Православный приходланы тарыхларында белгисиз шартта кидюлде. Ол а советлени кезиунде бу жаны бля документлени, материалланы кууругу турганылары бля байламталды. Аны сылтаудан «Свято - Никольский храм города Прохладного: вековое дерево, приносящее добрые плоды» деген китап толу халар билдреди деге жараркы тоююлдю. Алай ол өз жорубууну жашыран тарых бетлери ачыкларгыа, тинтирге тауеллендиргени уа сөзсүздө.



Бизни корр.

Шуёхлары турнирни төрөли этерге келишгендиле

Элбрус эм Зольск району пенсиячыларыны союзларыны келечилери шахматпадан муниципалитетле аралы турнирле курай келгени жети жыл болды. Эришюле кезиу-кези аланы хар биринде бардыла, алай бля бытыр ол Тырнуаууда болган эсе, сыйыл а Малкада «Алые зори» сабий сауулкы кючюле комплексни тиресинде өтдорюлгөндү.



Союзланы башчылары Шафиг Урусманбетов бля Тенпеланы Шаухал бу жолгу турнирни урунууну ветераны Надир Шогенову хурметине жорларга келишгенди. Ол кеси заманында былай эришюлге дайым кыатышканы, районланы пенсиячыларыны бир бирлери бля шуёхлук байламчылыкканы токташдыргачы да себеплик эткенди. Эришюлени аландан элбрусчуланы командалары Надир Шогенову ююорюнде болгандыла, кыабрылагыа да кыайтхандыла. «Шахматта ойнай, биз бир бириниши жууукчыла көрүп башлаганыбыз. Татты тегиле биз өлгөнгө алына ийнанчыгыбыз окууна келмейди», - дегенди, аны эсгерге Шаухал Рамазанович.

Алай бля эришюле талай сагытыны ичинде баргандыла, эселпеге көрө, зольсчунча хорлагандыла. Эм иги шахматчыгыа М. Хамизов саналганды, эчи биринчиликде кыатыханы ююн анга кубок бля грамота да берилгенди. Элбрус районуу командалары да грамота алганды не адылганы тарыхларыны ююенден китап бля сауыгаланы ганды.

Ахырында бу турнирни төрөли халда жаш сайын куурагыа онуу этилгенди. Надир Шогенову жууукчылары уа пенсиячылагы ыразылыкканы билдргендиле.

КЮЧОКЛАНЫ Мадина.

УЧРЕДИТЕЛЬСКОЕ: КЫАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛЯ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактору орунбасары Текуланы Хауа

РЕДАКЦИЯ:

АТ ТАЛАНЫ ЖАМАЛ (баш редактор)

ЖАНГОРАЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары)

ТОКУЛУАНЫ Борис (жубуулы секретары)

ТИКАЛАНЫ Фатима

ТЕЛЕФОНЛА:

Редактору приемный - 42-43-01.

Баш редактору орунбасары - 42-38-21, 40-84-82.

Жубуулы секретар - 42-66-85.

Секретариат - 40-93-62, Корреспонд - 42-67-68, 42-24-02.

РЕДАКЦИЯНЫ БЕ.НОМЕРИ:

Жамауат-нонттика жашуу - 42-67-68, 42-24-02.

Кулугура - 42-75-82.

Социальны-экономика - 42-66-73, 40-59-18.

Жанжалыкыла эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.

Окуучула бля байламчыла жорюругу эм реслама - 42-37-94.

Тышманчыла - 47-31-28. Эчи корреспондент - 42-68-72. Бухгалтерия - 42-30-87.

Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бля кыагыт жюргөтпейди. Кюп жазмадагы ресмега улашкени ма ала артка кыайрмаймдыла.

Газетте басмаданган материалда айтылган оомла редакцияны оюму бля келишимге болушукту. Алай айткычан хар зат ююн

Россия Федерациясы Басманы ююенден законуа тийишлиликке материалланы авторлары кеслери жууулдыла.

Редакция автордан 400 газет тизгенден (машина бля жазмалган 5-бет) кичюо алмайды.

Газет Басманы эм асламын информацияны эркинликте иркорууду жаны бля Кызбарты-Малксар регион инспекцияда 1994 жылда 14-ноябрда регистрация этилгенди.

Регистрация номер — НН—0066. Индекс - 51532

Газетни басмага КМР-ни Басма эмда асламы коммуникация жаны бля кырал комитетини компьютер службасы хазыр эткенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шаар, Ленин алы проспек, 33

Газетин иштерине тадыруу ююн КМР-ни иштерине федеральны Управленийсы жууулды. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10

Газетлени ронитчага салгы ююн КМР-ни «Роспечать» акционер обществосу жууулды. Телефон: 42-69-34

Номерге графике кере 19 00 сагытада кыз салындады. 20 00 сагытада кып салындады

ГАЗЕТНИ НОМЕРИ ЧЫГАРЫЛГА:

Улбашланы Мурат - дежурный редактор; Зезаланы Лида (1, 2 - чи бетле); Бийчекчуланы Жаннета (3, 4-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2100 экз. Заказ № 1723

Багысыла 10 сомду.

360000, Нальчик шаар, Ленин алы проспек, 5.

элбрус почта: элбур_50@mail.ru